

STAROSTWO POWIATOWE W PUŁTUSKU

**OCENA
STANU ZABEZPIECZENIA
PRZECIWPOWODZIOWEGO
POWIATU PUŁTUSKIEGO**

Opracowanie pod kierunkiem:

**DYREKTORA
WYDZIAŁU ZARZĄDZANIA KRYZYSOWEGO**

dr Roberta Dynaka

I. PODSTAWY PRAWNE OCHRONY PRZECIWPOWODZIOWEJ

Zadania własne powiatu dotyczące ochrony przeciwpowodziowej określa art. 4 ust. 1 pkt 16 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym (Dz. U. z 2024 r. poz. 107, ze zm.), który zobowiązuje władze samorządowe do ochrony przeciwpowodziowej, w tym wyposażania i utrzymania powiatowego magazynu przeciwpowodziowego oraz dokonywania przez Radę Powiatu w trybie art. 12 pkt 9d oceny stanu zabezpieczenia przeciwpowodziowego powiatu. Artykuł 34 ust. 1a cyt. ustawy nakłada na starostę obowiązek opracowywania planu operacyjnego ochrony przed powodzią oraz ogłaszania i odwoływania pogotowia i alarmu przeciwpowodziowego. Zgodnie z art. 35 tej ustawy starosta sprawuje zwierzchnictwo w stosunku do powiatowych służb, inspekcji i straży oraz kieruje wspólnym działaniem tych jednostek w sytuacjach szczególnych. Zgodnie z art. 34 ust. 1c ww. ustawy starosta wykonuje zadania organu ochrony ludności i obrony cywilnej określone w ustawie z dnia 5 grudnia 2024 r. o ochronie ludności i obronie cywilnej (Dz. U. z 2024 r. poz. 1907, ze zm.). Art. 33 ust. 4 ustawy o ochronie ludności i obronie cywilnej zobowiązuje starostę do utrzymania i uzupełnienia oraz tworzenia magazynów zasobów ochrony ludności, w tym magazynów przeciwpowodziowych. Ustawa z dnia 26 kwietnia 2007 r. o zarządzaniu kryzysowym (Dz. U. z 2023 r. poz. 122, ze zm.) w art. 17 ust. 1 i ust. 2 pkt 1 uprawnia starostę do kierowania bezpieczeństwem na terenie powiatu w czasie zagrożenia powodziowego oraz w przypadku wprowadzenia stanu klęski żywiołowej - zgodnie z art. 8 pkt 2 i art. 10 ust. 1 ustawy z dnia 18 kwietnia 2002 r. o stanie klęski żywiołowej (Dz. U. z 2025 r. poz. 112). Art. 14 ust. 3 i 4 ustawy z dnia 24 sierpnia 1991 r. o ochronie przeciwpożarowej (Dz. U. z 2025 r. poz. 188 ze zm.) upoważnia starostę do koordynowania Krajowym Systemem Ratowniczo-Gaśniczym na terenie powiatu, a w sytuacjach nadzwyczajnych zagrożeń życia, zdrowia lub środowiska kierowania tym systemem. Zadania w tym zakresie starosta wykonuje przy pomocy powiatowego zespołu zarządzania kryzysowego, na zasadach określonych w ustawie o zarządzaniu kryzysowym. Ponadto do ustawowych obowiązków Starosty Pułtuskiego należy zorganizowanie Powiatowego Centrum Zarządzania Kryzysowego, które zgodnie z art. 18 w związku z art. 16 ust. 2 i cyt. ustawy zapewnia: 1) pełnienie całodobowego dyżuru w celu zapewnienia przepływu informacji na potrzeby zarządzania kryzysowego; 2) współdziałanie z centrami zarządzania kryzysowego organów administracji publicznej; 3) nadzór nad funkcjonowaniem systemu wykrywania i alarmowania oraz systemu wczesnego ostrzegania ludności; 4) współpraca z podmiotami realizującymi monitoring środowiska; 5) współdziałanie z podmiotami prowadzącymi akcje ratownicze, poszukiwawcze i humanitarne; 6) dokumentowanie działań podejmowanych przez centrum; 7) realizacja zadań stałego dyżuru na potrzeby podwyższania gotowości obronnej państwa. Powódź może wywoływać sytuacje kryzysowe dla bezpieczeństwa ludzi, mienia i środowiska w znacznych rozmiarach stąd też wynika istotna rola PCZK i powiatowego zespołu zarządzania kryzysowego. Należy podkreślić, że w myśl postanowień art. 163 ust. 1 ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. Prawo wodne (Dz. U. z 2025 r. poz. 960, ze zm.) ochrona przed powodzią jest zadaniem Wód Polskich oraz organów administracji rządowej i samorządowej.

II. OCENA ZAGROŻENIA POWODZIOWEGO

1. Analiza historyczna zagrożenia powodziowego na terenach powiatu pułtuskiego

W powiecie pułtuskim realne zagrożenie powodziowe może powodować rzeka Narew w wyniku zaistniałych warunków meteorologicznych, które mogą być wywołane gwałtownym topnieniem śniegu, intensywnymi opadami deszczu, powodowanym przez nią gwałtownym powstaniem zatorów lodowych oraz destrukcyjnym oddziaływaniem człowieka i sił przyrody, w tym dzikich zwierząt na urządzenia przeciwpowodziowe. Szczególne zagrożenie dla ok. 6 tys. mieszkańców powiatu występuje w gminach: Pułtusk, Pokrzywnica, Obryte, Zatory. Z analizy historycznej wiadomo, że katastrofalne zatopienia na terenach obecnego powiatu pułtuskiego miały miejsce w latach: 1714, 1877, 1958 oraz w 1979, kiedy nastąpiło przerwanie prawobrzeżnego wału przeciwpowodziowego w wyniku sufozji i zatopienie części miasta Pułtuska, powodując poważne

szkody w mieniu, infrastrukturze komunalnej i obiektach zabytkowych. Poziom wód powodziowych na terenach wyspy pułtuskiej wynosił ponad 2 metry i utrzymywał się ok 3 tygodnie. Od 1979 r. największe zagrożenie powodziowe, wystąpiło na przełomie zimy i wiosny w: 1981 r., 1995 r., 2005 r., 2007 r., 2011 r., 2013 r. i 2018 r. Sytuacje kryzysowe miały miejsce w 2011 r. i 2018 r., kiedy na rzece Narew utworzyły się rozległe zatory śryżowo-lodowe, które spowodowały nagłe piętrzenie wód w korycie rzeki i podtapianie miejscowości w gminach Obryte, Zatory, Pokrzywnica oraz nisko położonych terenów w mieście Pułtusk. Istniała wtedy realna groźba przerwania obwałowania zapory bocznej zbiornika wodnego w Dębem na odcinku 6+100-6+800 zapory Prut-Pułtusk.

2. Ocena sytuacji powodziowej w 2025 roku

W 2025 roku (od stycznia do początku września) stan wód w rzece Narew na wodowskazie w Zambskach Kościelnych i w Pułtusku w powiecie pułtuskim i jej dopływach, kształtował się na poziomie niskim, średnim oraz wysokim¹. W okresie tym stan wody w rzece Narew nie przekroczył stanów ostrzegawczych ani alarmowych.

W związku z niskim stanem wody dla Zlewni Dolnej Narwi obejmującej m.in. obszar powiatu pułtuskiego wydane zostały przez Instytut Meteorologii i Gospodarki Wodnej - Państwowy Instytut Badawczy ostrzeżenia hydrologiczne dot. zjawiska suszy hydrologicznej: od 5 maja do 22 maja br. oraz dnia 2 czerwca br. i obowiązuje do chwili obecnej, czyli 5 września br. W 2025 roku obserwowany jest występujący jeden z najniższych stanów wód w rzece Narew od wielu lat.

Stan technicznych urządzeń przeciwpowodziowych administrowanych przez Wody Polskie na terenie powiatu pułtuskiego oceniono, jako dobry i dostateczny podczas przeprowadzonych kontroli w 2025 r., które szczegółowo zostały opisane w dalszej części oceny.

Na dzień 29 sierpnia 2025 r. trwa postępowanie przetargowe dla zadania pn. „Prace naprawcze na Śluzie Nr 1 w Pułtusku”. Naprawy wymaga uszkodzony mechanizm wyciągowy kłapy śluzy, który od 2023 r. jest awaryjnie otwierany i zamykany.

Aktualnie tj. na dzień 5 września 2025 r. stan wody w rzece Narew w powiecie układa się w strefie wody niskiej na wodowskazie w Zambskach Kościelnych i w Pułtusku². Jednak z uwagi na możliwość wystąpienia intensywnych opadów i powstania zatorów śryżowo-lodowych w okresie zimowo-wiosennym może dojść do podtopień gruntów oraz wezbrań powodziowych.

3. Analiza zagrożenia powodziowego w powiecie pułtuskim

Z analizy historycznej wiadomo, że istotne zagrożenie powodziowe w powiecie pułtuskim występuje w okresie zimowo-wiosennym i jest powodowane zatorami śryżowo-lodowymi lub gwałtownymi roztopami mas śniegowych w zlewni Narwi. W czasie wystąpienia zatorów lodowych może dojść do gwałtownych, trudnych do kontrolowania przyborów wód, które mogą powodować zatopienia terenów **bezpośredniego zagrożenia powodziowego**, tj. niechronionych urządzeniami technicznymi, a w przypadku stanów wód katastrofalnych również rejonów **pośredniego zagrożenia powodziowego**, które są chronione przez urządzenia przeciwpowodziowe. Przewidywany maksymalny obszar zatopień może wynieść ok. 25 km², z tego 4,4 km² zwartej zabudowy miasta Pułtuska. W okresie zimowym wpływ na poziom wód i utrzymywanie się pokrywy lodowej mają warunki atmosferyczne. Istotną rolę dla poziomu wód w rzece Narew spełnia Stopień Wodny w Dębem, który reguluje ilość zrzutu wody z Zalewu Zegrzyńskiego do Wisły. Na podstawie analiz meteorologiczno-hydrologicznych wiadomo, że utrzymywanie się ujemnych temperatur będzie wpływało korzystnie na stan wód. Natomiast wahania temperatury mogą powodować tworzenie się mas śryżowo-lodowych i powstanie zatorów, powodujących gwałtowny

¹ Granice poziomu wód średnich na rzece Narew na wodowskazie w Zambskach Kościelnych: woda niska - do 178 cm, woda średnia - od 179 cm do 278 cm, woda wysoka - od 279 cm.

² Według danych Instytutu Meteorologii i Gospodarki Wodnej - Państwowy Instytut Badawczy.

przybór wód w rzece Narew. W czasie zatorów śryżowo-lodowych na rzece Narew wskazania na wodowskazach mogą być nieadekwatne do poziomu wód w rejonach zagrożenia. Stąd też w miarę przemieszczania się zatoru lodowego w dół Narwi, mogą być zagrożone miejscowości, położone w bezpośrednim sąsiedztwie rzeki na terenach niechronionych wałami przeciwpowodziowymi. Sytuacja ta wymaga stałego monitorowania zagrożenia oraz podejmowania działań przez: Powiatowe Centrum Zarządzania Kryzysowego, zagrożone powodziowo gminy, Komendę Powiatową Państwowej Straży Pożarnej w Pułtusk oraz inne służby, inspekcje i straże, a zwłaszcza przez Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie wg kompetencji w rejonach odpowiedzialności. W razie wyczerpania się możliwości powiatu do prowadzenia akcji przeciwpowodziowej - za pośrednictwem Wojewody Mazowieckiego należy wystąpić o wsparcie wojskowe, w tym ze strony Wojsk Obrony Terytorialnej, zgodnie z zawartym porozumieniem oraz obowiązującą procedurą w tym zakresie.

Do rejonów zagrożonych bezpośrednim zatopieniem powodziowym należą nieobwałowane tereny gminy Pułtusk, Obryte i Pokrzywnica. Są to głównie mało zurbanizowane tereny, na których znajduje się następujące miejscowości:

- 2 wsie w gminie Pułtusk: Szygówek, Pawłówek i posesje posadowione przy ul. Pod Wróblem i ul. Solnej (od strony rzeki Narew) oraz tereny Domu Polonii w mieście Pułtusk;
- 6 wsi w gminie Obryte: Zambski Kościelne, Gostkowo, Kalinowo, Rozdziały, Rowy, Sokołowo Włościańskie;
- 3 wsie w gminie Pokrzywnica: Dzierżenin, Klusek, Gzowo.

Pośrednie zagrożenie powodziowe występuje w obwałowanej dolinie Narwi w rejonie miasta Pułtusk i gminy Zatory. Są to głównie zurbanizowane tereny, na których znajdują się:

- nisko położone tereny miasta Pułtusk oraz wieś Grabówiec w gminie Pułtusk;
- 4 wsie w gminie Zatory: Borsuki-Kolonia, Holendry, Śliski, Stawinoga.

Na terenach chronionych przez techniczne urządzenia przeciwpowodziowe w mieście Pułtusk znajdują się m.in. 4 kościoły, liczne zabytki i obiekty użyteczności publicznej: szpital, przychodnie zdrowia, DPS w Pułtusk, DPS „Pod Sosnami” w Pułtusk, Komenda Powiatowa Państwowej Straży Pożarnej, Archiwum Państwowe Miasta Stołecznego Warszawy - Oddział w Pułtusk, Powiatowy Urząd Pracy, Dom Polonii, budynki Urzędu Miasta i Gminy Pułtusk, Muzeum Regionalne, Miejskie Centrum Kultury i Sztuki, Sąd Rejonowy, Prokuratura Rejonowa, centrum handlowe VENDOPARK, baza sprzętowa Eco Pułtusk, Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji, Oczyszczalnia Ścieków, Zespół Szkół im. B. Prusa, Liceum Ogólnokształcące im. P. Skargi, Publiczna Szkoła Podstawowa Nr 1 im. K. Potockiej, Pułtуска Biblioteka Publiczna, Przedszkola, zakłady pracy oraz ujęcia wody dla miasta Pułtуска zlokalizowane na wyspie Rybitew.

W pozostałych gminach na terenie powiatu, tj.: Gzy, Winnica i Świercze nie istnieje zagrożenie powodziowe powodowane przez rzekę Narew.

Zestawienie ludności z terenu zagrożonego zatopieniem powodziowym na terenie powiatu pułtuskiego opracowane na podstawie danych z gmin³

Lp.	Gmina	Miejscowość zagrożona (sołectwo, osiedle)	Liczba zagrożonej ludności przewidzianej do ewakuacji ⁴
REJONY BEZPOŚREDNIEGO ZAGROŻENIA POWODZIOWEGO			
1.	OBRYTE	Zambski Kościelne	28
2.		Gostkowo	7
3.		Kalinowo	26
4.		Rozdziały	24
5.		Rowy	5
6.		Sokołowo Włościańskie	42
RAZEM W GMINIE OBRYTE			132
1.	POKRZYWNICA	Dzierżenin	3
2.		Klusek	11
3.		Gzowo	3
RAZEM W GMINIE POKRZYWNICA			17
1.	PUŁTUSK	Szygówek	27
2.		Pawłówek	8
3.		Pułtusk, ul. Pod Wróblem	27
RAZEM W GMINIE PUŁTUSK			62
RAZEM NA TERENACH BEZPOŚREDNIEGO ZATOPNIENIA POWODZIOWEGO			211
REJONY POŚREDNIEGO ZAGROŻENIA POWODZIOWEGO			
1.	PUŁTUSK	Grabówiec	729
2.		Pułtusk, rejon I - Rynek i okolice	1454
3.		Pułtusk, rejon II - Stare Miasto	730
4.		Pułtusk, rejon III - Popławy Północne	938
5.		Pułtusk, rejon IV - Popławy Południowe	1629
RAZEM W GMINIE PUŁTUSK			5480 (w 2 rejonach w gm. Pułtusk 5542)
1.	ZATORY	Borsuki-Kolonia	12
2.		Holendry	11
3.		Śliski	2
4.		Stawinoga	31
RAZEM W GMINIE ZATORY			56
RAZEM NA TERENACH POŚREDNIEGO ZATOPNIENIA POWODZIOWEGO			5536
RAZEM W POWIECIE PUŁTUSKIM			5747

³ Dane te mogą ulec zmianie w zależności od faktycznego stanu zamieszkania ludności na danym terenie oraz sytuacji spowodowanej zatorami śrężowo-lodowymi w czasie zagrożenia powodziowego.

⁴ Ewakuację zagrożonej ludności planuje się prowadzić zgodnie z przyjętymi stanami wód rzeki Narew na stacji wodowskazowej w Zambskach Kościelnych i w Pułtusku.

4. Urządzenia hydrotechniczne zabezpieczające przed powodzią⁵

Łączna długość obwałowania na terenie powiatu pułtuskiego wynosi ok. 29 km, w tym:

- administrowane wały zapory bocznej Jeziora Zegrzyńskiego przez Wody Polskie Zarząd Zlewni w Dębem, położone na terenie powiatu w dół rzeki Narew:
 - prawobrzeżny wał w Pułtusk, chroniący tereny miasta Pułtusk – 4,1 km
 - lewobrzeżny wał w Pułtusk, chroniący dzielnicę Popławy w Pułtusk – 2,4 km
 - zaporą boczną Prut - Pułtusk, chroniącą gminy Pokrzywnica, Pułtusk i Zatory – 9,2 km
 - zaporą boczną Prut brzeg lewy, chroniącą gminę Zatory – 1,390 km
 - zaporą boczną Prut brzeg prawy, chroniącą gminę Zatory – 1,310 km
 - zaporą boczną Łacha - Prut, chroniącą gminę Pokrzywnica i Zatory – 9 kmDługość obwałowania na terenie powiatu pułtuskiego nadzorowanego przez Zarząd Zlewni w Dębem, wynosi ok. 27,4 km.
- administrowany przez Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o.o. w Pułtusk
 - wał chroniący oczyszczalnię ścieków w Pułtusk – 1,073 km
- administrowany przez Stowarzyszenie „Wspólnota Polska” Dom Polonii w Pułtusk
 - wał chroniący Dom Polonii w Pułtusk – 0,24 km

Na terenie powiatu pułtuskiego na zaporze Stopnia Wodnego Dębe znajduje się 5 pompowni administrowanych przez Wody Polskie Zarząd Zlewni w Dębem:

- pompownia Gąsiorowo,
- pompownia Prut I,
- pompownia Prut II,
- pompownia Borsuki I,
- pompownia Borsuki II.

Podczas wyższych stanów wody w Narwi odpływ z doliny miasta Pułtusk zapewniają dwie pompownie administrowane przez Wody Polskie:

- Nr 1 na kanale A⁶ o wydajności $3 \times 250 \text{ l/s} + 3 \times 600 \text{ l/s} = 2550 \text{ l/s}$,
- Nr 2 na rowie R-1 (wale prawobrzeżnym)⁷ o wydajności $2 \times 125 \text{ l/s} + 1 \times 600 \text{ l/s} = 850 \text{ l/s}$.

Na obwałowaniu w mieście Pułtusk znajdują się urządzenia chroniące przed wysoką wodą administrowane przez Wody Polskie Nadzór Wodny w Pułtusk:

- śluza wałowa nr 1 na kanale A,
- śluza wałowa nr 2 na kanale B,
- śluza wałowa nr 3 na kanale A,
- przepust wałowy.

Śluzy wałowe zamykane są po osiągnięciu 270 cm stanu wody w rzece Narew na łacie wodowskazowej w Pułtusk.

Nadmiar wód z górnej części miasta Pułtusk do rzeki Narew odprowadza:

- rów melioracyjny R-2⁸,
- kolektor z rurociągiem ciśnieniowym $2 \times \varnothing 100 \text{ cm}$ znajdujący się przy ul. Jana Pawła II w Pułtusk⁹.

⁵ Załącznik nr 2 i 3 przedstawia na mapie urządzenia przeciwpowodziowe na terenie powiatu oraz miasta Pułtusk.

⁶ Zarządzana przez Nadzór Wodny w Pułtusk.

⁷ Zarządzana przez Nadzór Wodny w Dębem.

⁸ Mający swój początek w obrębie nr 11 w Pułtusk, a kończący bieg za rondem im. Jana Pawła II, wawozu biegnącego wzdłuż ul. Jana Pawła II zakończonego niecką stanowiącą wlot do kolektora.

⁹ Zarządzany przez Nadzór Wodny w Dębem. Rozpoczynający się od niecki kolektora stanowiącej wlot do rurociągu o długości 602 metrów z wylotem poniżej mostu Wyszowskiego i rowu odprowadzającego wodę do rzeki Narew.

Zestawienie charakterystycznych stanów wody dla stacji hydrologicznych (wodowskazowych) zlokalizowanych na rzece Narew w powiecie pułtuskim

Lp.	Stacja hydrologiczna (wodowskazowa) ¹⁰	Km Rzeki	Rzędna zera wodowskazu	Stan Ostrzegawczy	Stan Alarmowy	Rzędna podczas powodzi kwiecień 1979 r.	Abs. max w cm powódź 1979 r.
1.	Zambski Kościelne	81.2	79.02	420	480	85,36	634
2.	Pułtusk	63.3	77.32	380	400	83,02	570

Nadzór nad monitorowaniem i stanem technicznym obiektów przeciwpowodziowych na obszarze powiatu pułtuskiego sprawują administratorzy tych obiektów.

III. DZIAŁANIA ZAPOBIEGAWCZE

1. Działania zmniejszające ryzyko zagrożenia powodziowego w powiecie pułtuskim:

- W latach 2006-2007 został zmodernizowany prawobrzeżny wał rzeki Narew, chroniący tereny miasta Pułtusk, m.in. poprzez budowę ekranu w formie ciągłej przesłony bentonitowo-cementowej o grubości 32 cm i głębokości od 6 do 12 metrów, metodą wgłębnego mieszania gruntu.
- W latach 2010-2011 dokonano modernizacji lewobrzeżnego wału rzeki Narew chroniącego dzielnicę Popławy w mieście Pułtusk w formie ciągłej przesłony bentonitowo-cementowej o grubości 32 cm i głębokości od 6 do 12 metrów. Ekran wykonano metodą wgłębnego mieszania gruntu.
- W 2014 roku dokonano modernizacji zapory bocznej Prut brzeg lewy (na odcinku 270 m od ujścia rzeki Prut w km 0+000-0+270), chroniącej gminę Zatory, poprzez wykonanie przesłony przeciwfiltacyjnej z mieszanki bentonitowo-cementowej o grubości 40 cm i głębokości 8 metrów.
- W latach 2014-2016 dokonano modernizacji zapory bocznej Prut – Pułtusk, chroniącej gminy Pokrzywnica, Pułtusk i Zatory – wzmocniono korpus i podwyższono koronę wału, poprzez wykonanie przesłony przeciwfiltacyjnej z mieszanki bentonitowo-cementowej o wysokości 10 m i szerokości 40 cm oraz dokonano wzmocnienia i poszerzenia drogi przywałowej.
- W ostatnich latach prowadzono prace modernizacyjne urządzeń towarzyszących wchodzących w skład Stopnia Wodnego Dębe (pompowniach położonych na terenie powiatu pułtuskiego, systemu pięciu kompleksów odwadniających tereny położone w depresji Jeziora Zegrzyńskiego). Zrealizowano prace związane z naprawą agregatów pompowych oraz modernizacją urządzeń zainstalowanych na rurociągach tłoczonych w pompowniach, oraz szereg robót wykonywanych na wszystkich 5 kompleksach odwadniających – modernizacja oraz przywrócenie parametrów rowów¹¹.
- W 2019 roku Wody Polskie zrealizowały zadanie p.n. „Remont rowu przyzaporowego wraz z wykonaniem projektu wykonawczego zapory bocznej Prut-Pułtusk na Jeziorze Zegrzyńskim w km 6+000–7+000”¹².

¹⁰ Administrowana przez Instytut Meteorologii i Gospodarki Wodnej - Państwowy Instytut Meteorologiczny.

¹¹ Pismo Dyrektora Departamentu Ochrony Przed Powodzią i Suszą Krajowego Zarządu Gospodarki Wodnej w Warszawie Wody Polskie znak KPI.543.68.49.2018.1.sp z dnia 14.09.2018 r.

¹² Podczas prowadzonej akcji przeciwpowodziowej w styczniu 2018 r. istniało zagrożenie przerwania wyremontowanego wału Prut-Pułtusk na odcinku w km 6+000–7+000 na wysokości miejscowości Grabówiec, gdzie prowadzone były największe działania ratownicze związane z zabezpieczaniem powstałych uszkodzeń i przesieków. Przeprowadzona przez administratora w 2018 r. ekspertyza ww. odcinka wału potwierdziła poprawność wykonania robót remontowanych zapory, jednakże należało wykonać dodatkowy drenaż pryzmowy wzdłuż rowu przywałowego.

- W 2019 roku Wody Polskie zrealizowały zadanie pn. „Awaryjna naprawa Śluzy nr 2 w Pułtusk”.
- W latach 2020-2021 roku Wody Polskie zrealizowały zadanie p.n. „Przebudowa wałów przeciwpowodziowych nr 1 i 3 na kanale A w Pułtusk”. Zakres prac przywrócił pełną sprawność ww. obiektów. Zakres prac obejmował między innymi przebudowę dna śluz wałowych, remont elementów stalowych, mechanizmów napędowych i uszczelnień klap oraz remont powierzchni betonowych. Wypełniono pustki i uszczelniono wycieki dna konstrukcji śluz.
- Wybudowanie w 2023 r., zamontowanie oraz uruchomienie w 2024 r. automatycznej stacji hydrologicznej (wodowskazowej) Pułtusk na rzece Narew na skarpie Kanału A w pobliżu śluzy nr 3 w Pułtusk przez IMGW - PIB¹³.
- W 2024 r. wykonane zostało zadanie, pn. „Remont zestawu pompowego nr 3 w Pompowni nr 1 w miejscowości Pułtusk”.
- W 2024 r. naprawiono kolektor znajdujący się przy ul. Jana Pawła II w Pułtusk. W ramach prac m.in. niecka kolektora został oczyszczona z ziemi, gałęzi i odpadów, wymieniono uszkodzoną kratę na stopniu piętrzącym i na rurze wlotowej do kolektora oraz osadzono płyty betonowe na skarpie kolektora.

Na podstawie analizy ryzyka powodziowego, można stwierdzić, że przeprowadzona modernizacja wałów przeciwpowodziowych oraz śluz zapewnia w pewnym stopniu bezpieczeństwo mieszkańcom powiatu pułtuskiego. Metody zastosowane podczas modernizacji wałów przeciwpowodziowych, prawobrzeżnego i lewobrzeżnego rzeki Narew na terenie miasta Pułtusk, zapory bocznej Prut – Pułtusk oraz Prut brzeg lewy, należą do najnowocześniejszych obecnie stosowanych.

2. Analiza stanu technicznego urządzeń przeciwpowodziowych chroniących tereny powiatu przed powodzią:

Stan wałów przeciwpowodziowych, śluz i pompowni nr 1 w mieście Pułtusk administrowanych przez Wody Polskie Nadzór Wodny w Pułtusk wg. stanu z 2025 r.¹⁴:

- **prawobrzeżny wał przeciwpowodziowy** rzeki Narew w Pułtusk w km 0+000 – 4+100 - w dniu 19.02.2025 r. stan techniczny obwałowania oceniono jako dobry,
- **lewobrzeżny wał przeciwpowodziowy** rzeki Narew w Pułtusk w km 0+000 – 2+400 - w dniu 19.02.2025 r. stan techniczny obwałowania oceniono jako dobry,
- **śluza nr 1** w Pułtusk - w dniu 19.02.2025 r. stan techniczny oceniono jako dostateczny, naprawy wymaga mechanizm wyciągowy kłapy. Trwa postępowanie przetargowe dla zadania pn. „Prace naprawcze na Śluzie Nr 1 w Pułtusk”,
- **śluza nr 2** w Pułtusk - w dniu 19.02.2025 r. stan techniczny oceniono jako dostateczny, uzupełnienia wymaga fartuch na kłapie na prawym bocznym progu śluzy,
- **śluza nr 3** w Pułtusk - w dniu 19.02.2025 r. stan techniczny oceniono jako dobry,
- **pompownia nr 1** w Pułtusk - w dniu 19.02.2025 r. stan techniczny oceniono jako dostateczny.

Kontrola wałów przeciwpowodziowych wraz z obiektami towarzyszącymi w mieście Pułtusk

W dniach 14 i 15 maja 2025 r. na zaproszenie Kierownika Nadzoru Wodnego w Pułtusk Dyrektor i pracownik Wydziału Zarządzania Kryzysowego Starostwa wzięli udział w okresowym przeglądzie prawobrzeżnego i lewobrzeżnego wału przeciwpowodziowego rzeki Narew w Pułtusk wraz z obiektami towarzyszącymi, podczas której stwierdzono:

- 1) **prawobrzeżny wał przeciwpowodziowy** rzeki Narew w Pułtusk, należy m.in.:

¹³ W przypadku tworzących się zatorów śryżowo-lodowych istniała konieczność dokonywania odczytów stanu wód na łacie wodowskazowej w Pułtusk, gdyż odczyty na wodowskazie w Zambskach Kościelnych nie zapewniały właściwej oceny stanu poziomu wód stosownie do zaistniałego zagrożenia w mieście Pułtusk.

¹⁴ Pismo Kierownika Nadzoru Wodnego w Pułtusk znak WDU.517.25.2025.KZ z 29.08.2025 r.

- wykonać konserwację wałów polegającą na dwukrotnym koszeniu skarp i korony wału wraz z urządzeniami towarzyszącymi tj. rowami przywałowymi, schodami i przejazdami wałowymi,
 - podjąć działania mające na celu zamontowanie kamer w okolicach śluzy nr 1 w celu monitorowania ruchu oraz identyfikowania i karania osób poruszających się po wałach pojazdami nieuprawnionymi,
 - zamontować słupki lub szlabany uniemożliwiające wjeżdżanie na wał w okolicach śluzy nr 1;
- 2) **lewobrzeżny wał przeciwpowodziowy rzeki Narew w Pułtusk**, należy m.in.:
- wykonać konserwację wałów polegającą na dwukrotnym koszeniu skarp i korony wału wraz z urządzeniami towarzyszącymi tj. rowami przywałowymi, schodami i przejazdami wałowymi,
 - usunąć nieliczne, płytkie nory po dzikach zwierzętach zlokalizowane w obrębie wału,
 - zaleca się ponumerowanie latarni oświetleniowych znajdujących się przy drodze technicznej w celu ustalenia punktów odniesienia i ułatwienia lokalizacji w obrębie wału;
- 3) **śluza nr 1 w Pułtusk** – konieczna jest naprawa mechanizmu wyciągowego śluzy, należy wykonać prace konserwacyjne,;
- 4) **śluza nr 2 w Pułtusk** – należy wykonać prace porządkowo-konserwacyjne,
- 5) **śluza nr 3 w Pułtusk** – należy wykonać prace porządkowo-konserwacyjne,
- 6) **pompownia nr 1 w Pułtusk** – stan pompowni wskazuje na potrzebę przeprowadzenia generalnego remontu,
- 7) **pompownia nr 2 w Pułtusk** – należy wykonać prace porządkowo-konserwacyjne.

Stan techniczny zapór i pompowni Stopnia Wodnego Dębe leżących na terenie powiatu pułtuskiego administrowanych przez Wody Polskie Zarząd Zlewni w Dębem, określonych podczas kontroli okresowych wg. stanu z 2024 r.¹⁵:

- **zapory Łacha-Prut** - w dniu 19.12.2024 r. oceniono jako dostateczny,
- **zapór Prut brzeg lewy, Prut brzeg prawy oraz Prut-Pułtusk** - w dniu 19.12.2024 r. oceniono jako dobry,
- **pompowni Gąsiorowo, Prut I, Borsuki I** - w dniu 20.12.2024 r. oceniono jako dostateczny,
- **pompowni Prut II oraz Borsuki II** - w dniu 20.12.2024 r. oceniono jako dobry,
- **pompowni nr 2 w Pułtusk** - w dniu 19.12.2024 r. oceniono jako dobry.

Obecnie, tj. na dzień 05.09.2025 r. najsłabszymi elementami decydującym o skuteczności systemu ochrony przeciwpowodziowej powiatu pułtuskiego są:

- uszkodzony mechanizm wyciągowy kłapy śluzy nr 1 w Pułtusk¹⁶. Trwa procedura przetargowa w zakresie wyłonienia wykonawcy naprawy;
- stan techniczny zapór bocznych Stopnia Wodnego Dębe: Łacha-Prut, Prut brzeg prawy i Prut brzeg lewy na odcinku niewyremontowanym¹⁷;
- stan pompowni Nr 1 w Pułtusk wskazuje na potrzebę przeprowadzenia generalnego remontu¹⁸.

¹⁵ Na podstawie pisma Dyrektora Zarządu Zlewni w Dębem znak WD.ZPH.512.18.2025 z dnia 02.09.2025 r.

¹⁶ Od 2023 r. kłapa śluzy wałowej jest awaryjnie zamykana i otwierana przez Wody Polskie.

¹⁷ Z obserwacji zapór bocznych Stopnia Wodnego Dębe, prowadzonej podczas akcji powodziowej w 2011 i 2018 roku wynika, że stan techniczny niewyremontowanych zapór stwarza realne ryzyko przerwania wałów przeciwpowodziowych w przypadku powtórzenia się wysokich stanów wód spowodowanych zatorami śryżowo-lodowymi, skutkującym w efekcie katastrofalnym zatopieniem terenów zamieszkałych przez ludzi. Korona wału na odcinku Łacha-Prut jest zaniżona w stosunku do wałów przeciwpowodziowych w Pułtusk o 0,8 do 1 m.

¹⁸ Pompownia nr 1 należy do istotnej infrastruktury przeciwpowodziowej i zabezpiecza niżej położone tereny miasta Pułtusk w przypadku wysokiego stanu wód w rzece Narew. Na wymienionym terenie znajduje się wiele budynków mieszkalnych, instytucji publicznych i zabytków kultury stanowiących m.in. pomniki historii Północnego Mazowsza. W przypadku wysokich stanów wód w rzece Narew i awarii pomp odprowadzających nadmiar wód z niżej położonych terenów miasta Pułtuska może dojść do zalania budynków, a w konsekwencji zagrożenia dla mieszkańców Pułtuska.

Załącznik nr 2 do oceny przedstawia wały i pompownie zawarte na mapie powiatu pułtuskiego, w tym wały, które zostały zmodernizowane oraz wymagają modernizacji.

Na stan bezpieczeństwa powodziowego powiatu będą miały wpływ zagrożenia dla technicznych urządzeń przeciwpowodziowych powodowane przez:

- dzikie zwierzęta, a w szczególności lisy i bobry, które uszkadzają wały chroniące tereny miasta i gminy Pułtusk oraz gminy Zatory i Pokrzywnicy, powodując realne zagrożenie powodziowe;
- sufozję, która może doprowadzić do zniszczenia struktury wałów, zwłaszcza tych posadowionych na gruncie przepuszczalnym;
- pojazdy terenowe niszczące podstawę i koronę wałów przeciwpowodziowych i śluz;
- nielegalny pobór kruszywa z gruntów w pobliżu wałów przeciwpowodziowych;
- niewłaściwą konserwację urządzeń technicznych chroniących tereny powiatu przed powodzią.

IV. STAN PRZYGOTOWANIA DO AKCJI PRZECIWPOWODZIOWEJ

Powiatowe ćwiczenie przeciwpowodziowe pk. POWÓDŹ 2025

W związku z katastrofalną powodzią, która miała miejsce w 2024 r. na południu Polski, a której nie można wykluczyć także w rejonie zlewni rzeki Narew oraz mając w pamięci tragiczne skutki powodzi z 1979 r. w mieście Pułtusk - Radni Rady Powiatu w Pułtusku na VI Sesji Rady Powiatu w Pułtusku w dniu 26 września 2024 r. złożyli wniosek o zorganizowanie ćwiczenia przeciwpowodziowego na terenie powiatu pułtuskiego. Wniosek radnych uzyskał poparcie członków Komisji Bezpieczeństwa i Porządku Starosty Pułtuskiego.

W związku z powyższym w dniach od 17-20 marca 2025 r. w Powiecie Pułuskim, odbyło się powiatowe i gminne, wieloszczeblowe kierowniczo - sztabowe ćwiczenie przeciwpowodziowe pk. „POÓDŹ 2025”. Ćwiczeniem zostały objęte zagrożone powodzią 4 gminy powiatu pułtuskiego: Obryte, Pokrzywnica, Pułtusk i Zatory.

W ramach ćwiczenia na terenie 4 gmin powiatu pułtuskiego zagrożonych powodzią zorganizowane zostały gminne ćwiczenia przeciwpowodziowe w następujących dniach:

- 1) w dniu 17 marca 2025 r. na terenie gminy Obryte,
- 2) w dniu 18 marca 2025 r. na terenie gminy Zatory we współpracy z gminą Pokrzywnica,
- 3) w dniu 19 marca 2025 r. na terenie gminy i Miasta Pułtusk.

Zwieńczeniem działań była powiatowa, wieloszczeblowa, kierowniczo-sztabowa gra decyzyjna oraz podsumowanie ćwiczenia, przeprowadzone w dniu 20 marca 2025 r. w Starostwie Powiatowym w Pułtusku.

Przeprowadzone ćwiczenie pozwoliło na sprawdzenie gotowości podmiotów ratowniczych ochrony ludności, organów i zespołów zarządzania kryzysowego na szczeblu gminy i powiatu do reagowania kryzysowego w czasie narastania zagrożenia powodziowego, wprowadzania pogotowia i alarmu powodziowego, ostrzegania, alarmowania oraz ewakuacji ludności i mienia z terenów zagrożenia powodziowego oraz umacniania i obrony wałów przeciwpowodziowych, we współdziałaniu z Wodami Polskimi, gminnymi i powiatowymi służbami, inspekcjami i strażami oraz Siłami Zbrojnymi.

Ćwiczenie zostało wysoko ocenione przez osoby je wizytujące, w tym przez przedstawicieli Wojewody Mazowieckiego, którzy uczestniczyli w nim w dniach 17-20 marca 2025 r.

Z ramienia Starosty Pułtuskiego ćwiczenie zorganizował Wydział Zarządzania Kryzysowego Starostwa Powiatowego w Pułtusku, pod kierunkiem dyrektora dr Roberta Dynaka.

Z przeprowadzonego ćwiczenia sporządzono Raport zawierający m.in. wnioski, uwagi i rekomendacje, które przekazane zostały do podmiotów oraz gmin Pułtusk, Obryte, Zatory i Pokrzywnica, biorących udział w ćwiczeniu. Na podstawie wniosków i rekomendacji z ćwiczenia Starostwo Powiatowe w Pułtusku powinno:

- 1) doposażyć powiatowy magazyn przeciwpowodziowy z uwagi na niedostateczne wyposażenie magazynów gminnych m.in. w następujący sprzęt: 20 tys. worków, urządzenie do napełniania worków, 10 osuszaczy powietrza, 5 agregatów prądotwórczych o małej mocy, 20 kapoków oraz inny sprzęt kwatermistrzowski niezbędny dla ewakuowanej ludności,
- 2) zakupić dron wraz z wyposażeniem do monitorowania sytuacji powodziowej w powiecie dla Powiatowego Centrum Zarządzania Kryzysowego w Pułtuskach i Komendy Powiatowej Państwowej Straży Pożarnej w Pułtuskach,
- 3) zakupić 5 szt. nasobnych środków łączności - radiotelefonów dla Powiatowego Centrum Zarządzania Kryzysowego w Pułtuskach pracujących w sieci zarządzania Wojewody Mazowieckiego,
- 4) w budynku Starostwa przy ul. Marii Skłodowskiej-Curie 11 zamontować 2 anteny nadawczo-odbiorcze obsługującą centralę alarmową systemu wczesnego ostrzegania i alarmowania powiatu pułtuskiego oraz radiostację bazową pracującą w sieci zarządzania Wojewody Mazowieckiego, ponieważ w przypadku zatopienia KP PSP w tym PCZK nie będzie można skorzystać z tych narzędzi.

Zakup obiektu i utworzenie w nim powiatowego magazynu zasobów ochrony ludności i obrony cywilnej oraz nowego powiatowego magazynu przeciwpowodziowego

W ramach Wojewódzkiego Programu Ochrony Ludności i Obrony Cywilnej na rok 2025, Powiat Pułtusk w dniu 13 sierpnia 2025 r. złożył wniosek o udzielenie dotacji celowej dla zadań własnych z zakresu ochrony ludności i obrony cywilnej na realizację zadania pn. „Zakup budynku i utworzenie w nim powiatowego magazynu zasobów ochrony ludności i obrony cywilnej oraz na potrzeby podmiotu ochrony ludności – Zarządu Dróg Powiatowych w Pułtuskach”. Planowany koszt realizacji zadania 2 895 068, 00 zł, w tym: wnioskowana kwota dotacji 1 895 068, 00 zł, środki z budżetu powiatu 1 000 000,00 zł. Zakup tego budynku stanowi dużą szansę dla Powiatu, daje ogromne możliwości wykorzystania i zagospodarowania zwłaszcza, że brakuje na terenie powiatu pułtuskiego obiektów, które można przeznaczyć na ten cel. W związku z istniejącym zagrożeniem powodziowym, pozyskanie ww. obiektu posłuży nie tylko, jako magazyn zasobów ochrony ludności i obrony cywilnej, ale także, jako powiatowy magazyn przeciwpowodziowy. Istniejący obecnie magazyn przeciwpowodziowy i obrony cywilnej nie spełnia podstawowych standardów magazynowych z uwagi na niewielką kubaturę (150m²) oraz utrudniony do niego dostęp. Obiekt posłuży również, jako baza magazynowa wyznaczonego przez Starostę Pułtuskiego podmiotu ochrony ludności – Zarządu Dróg Powiatowych w Pułtuskach.

Realizacja zadań z zakresu ochrony przeciwpowodziowej

Zadania w zakresie ochrony przeciwpowodziowej w powiecie realizuje wg właściwości organ zarządzania kryzysowego powiatu – Starosta Pułtusk, jako Przewodniczący Zarządu Powiatu przy pomocy Powiatowego Zespołu Zarządzania Kryzysowego oraz Powiatowego Centrum Zarządzania Kryzysowego w Pułtuskach, we współpracy z organami zarządzania kryzysowego gmin, Wodami Polskimi¹⁹, które są administratorami urządzeń przeciwpowodziowych, powiatowymi służbami, inspekcjami i strażami, jednostkami organizacyjnymi powiatu, organami administracji rządowej, instytucjami współpracującymi, z którymi podpisano porozumienia.

W systemie całodobowym (w godzinach pracy oraz po godzinach Starostwa wg potrzeb) funkcjonuje, obsługiwane przez pracowników Wydziału Zarządzania Kryzysowego Starostwa oraz w ramach współdziałania Dyżurnych Stanowiska Kierowania Komendanta Powiatowej Państwowej Straży Pożarnej w Pułtuskach, Powiatowe Centrum Zarządzania Kryzysowego, które na bieżąco monitoruje sytuację powodziową na terenie powiatu na podstawie informacji przekazanych przez właściwe służby Wód Polskich oraz zapewnia, w trybie art. 18 ust. 2 w związku z art. 16 ust. 2 ustawy o zarządzaniu kryzysowym, przepływ informacji na potrzeby bezpieczeństwa przeciwpowodziowego

¹⁹ Dyrektor Zarządu Zlewni w Dębem wyznaczył Kierownika Nadzoru Wodnego w Pułtuskach do składu osobowego Powiatowego Zespołu Zarządzania Kryzysowego, w ramach, którego pełni on funkcję koordynatora ds. powodzi.

we współdziałaniu z powiatowymi służbami i strażami oraz gminami zagrożonymi powodzią. Monitorowanie sytuacji powodziowej odbywa się zgodnie z Tabelą Monitorowania Zagrożeń Powiatowego Planu Zarządzania Kryzysowego, w której podmiotem wiodącym są Wody Polskie, inne podmioty współdziałają w tym zakresie i przekazują informacje do PCZK. PCZK m.in. w systemie Centralnej Aplikacji Raportującej (CAR) przekazuje informacje do Centrum Zarządzania Kryzysowego Wojewody Mazowieckiego. W okresie zagrożenia powodziowego meldunki i raporty PCZK przekazywane są całodobowo.

Przygotowania planistyczno-organizacyjne i materiałowe do akcji przeciwpowodziowej w powiecie:

Zgodnie z siatką bezpieczeństwa planu zarządzania kryzysowego powiatu pułtuskiego, podczas wystąpienia zagrożenia powodziowego podmiotami wiodącym w poszczególnych fazach zarządzaniach kryzysowego są:

- w fazie zapobiegania, przygotowania i odbudowy: Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie Zarząd Zlewni w Dębem,
- w fazie reagowania: Komenda Powiatowa Państwowej Straży Pożarnej w Pułtusk.

Natomiast w fazie zapobiegania, przygotowania, reagowania i odbudowy, jako podmioty współpracujące, stosownie do zaistniałej sytuacji kryzysowej: inne służby, inspekcje i straże.

Wydział Zarządzania Kryzysowego Starostwa na podstawie otrzymanych danych z gmin, powiatowych służb, inspekcji i straży, w marcu 2025 roku zaktualizował Plan operacyjny ochrony przed powodzią powiatu pułtuskiego. Plan ten stanowi załącznik do planu zarządzania kryzysowego powiatu pułtuskiego, który został zatwierdzony przez Wojewodę Mazowieckiego. W planie tym określono zakres odpowiedzialności poszczególnych organów, służb, inspekcji i straży w czasie zagrożenia powodziowego i innych możliwych sytuacji kryzysowych wynikających z siatki bezpieczeństwa powiatu²⁰.

Zgodnie z planem operacyjnym ochrony przed powodzią powiatu pułtuskiego - w przypadku przekroczenia stanów alarmowych i wystąpienia realnego zagrożenia - akcję przeciwpowodziową planuje się prowadzić w trzech etapach:

- Etap I** – Dotyczy działań związanych z monitorowaniem i obroną terenów bezpośredniego zagrożenia powodziowego w gminie Pułtusk, Obryte i Pokrzywnica.
- Etap II** – Dotyczy monitorowania i obrony technicznych urządzeń przeciwpowodziowych chroniących miasto i gminę Pułtusk, gminy Pokrzywnica i Zatory.
- Etap III** – Dotyczy przygotowania i prowadzenia ewakuacji ludności z terenów przewidywanego zatopienia powodziowego, przez właściwe organy i służby.

²⁰ Za ochronę przeciwpowodziową, w tym kierowanie monitorowaniem, planowaniem, reagowaniem i usuwaniem skutków zagrożeń na terenie administrowanym bezpośrednio odpowiadają organy zarządzania kryzysowego gmin, wspierane przez podległe im gminne zespoły i punkty kontaktowe zarządzania kryzysowego, stanowiące całodobowe służby dyżurne organów odpowiedzialne za przepływ informacji na potrzeby bezpieczeństwa powodziowego. Powiat wykonuje zadania ponadgminne w przypadku, gdy zagrożenie przerasta możliwości reagującej gminy lub, gdy zagrożenie wystąpiło na terenie więcej niż jednej gminy. Zgodnie z obowiązującymi przepisami wszystkie zagrożone powodziowo gminy powołały zespoły zarządzania kryzysowego, przygotowały obsady do zapewnienia całodobowych dyżurów.

Na potrzeby prowadzenia akcji przeciwpowodziowej do dyspozycji organów zarządzania kryzysowego powiatu i gmin, przewiduje się wydzielić siły i środki:

- organów zarządzania kryzysowego oraz ochrony ludności powiatu i gmin²¹, w tym w ramach zawartych umów i porozumień oraz zawartych świadczeń rzeczowych i osobistych (w czasie ogłoszenia klęski żywiołowej);
- Komendy Powiatowej Państwowej Straży Pożarnej w Puławsku;
- Ochotniczych Straży Pożarnych z terenu powiatu;
- Komendy Powiatowej Policji w Puławsku;
- Państwowego Gospodarstwa Wodnego Wody Polskie Zarządu Zlewni w Dębem,
- Zarządu Dróg Powiatowych w Puławsku - podmiotu ochrony ludności wyznaczonego przez Starostę Puławskiego²²;
- powiatowych jednostek organizacyjnych;
- w ramach współpracy podmiotów ochrony ludności, o których mowa w art. 17 ust. 1 ustawy z dnia 5 grudnia 2024 r. o ochronie ludności i obronie cywilnej;
- organizacji pozarządowych: Starosta Puławski zawarł porozumienia z Puławskim Wodnym Ochotniczym Pogotowiem Ratunkowym, Puławskim Klubem Terenowym 4x4 i ATV w zakresie współdziałania w zapobieganiu zagrożeniom i sytuacjom kryzysowym w powiecie puławskim.
- Sił Zbrojnych:
Starosta Puławski zawarł porozumienia i uzgodnienia z następującymi jednostkami wojskowymi w sprawie współpracy w zakresie zarządzania kryzysowego na terenie powiatu puławskiego:
 - Wojskowym Centrum Rekrutacji w Wyszkowie,
 - 5 Mazowiecką Brygadą Obrony Terytorialnej w Ciechanowie,
 - 2 Mazowieckim Pułkiem Saperów w Kazuniu Nowym,
 - 26 Wojskowym Oddziałem Gospodarczym w Zegrzu.

W zakresie reagowania i działań ratowniczych na potrzeby akcji przeciwpowodziowej

Trzon sił ratowniczych stanowić będzie Komenda Powiatowa Państwowej Straży Pożarnej oraz siły środki innych służb, inspekcji i straży, w tym OSP wchodzących w skład KSRG dysponowanych do działań zgodnie z Planem Ratowniczym Powiatu oraz Planem Operacyjnym Ochrony Przeciwpowodziowej Powiatu i Powiatowym Planem Zarządzania Kryzysowego.

W dyspozycji Starosty, jako organu zarządzania kryzysowego oraz ochrony ludności powiatu, znajduje się:

- **w ramach systemu świadczeń:** 4 samochody ciężarowe, 2 autobusy, 1 samochód dźwigowy, 3 samochody - wywrotka, 2 koparko-ładowarki, 2 ciągniki z przyczepami, 3 ciągniki samochodowe z naczepami;
- **w ramach wyposażenia powiatowego magazynu przeciwpowodziowego²³, m.in.:** 34280 worków polipropylenowych, 30 worków big-bag 90x90x120 cm, 2400 m² geowłókniny, 2 przenośne zapory przeciwpowodziowe (każda po 25 m), 1 napełniacz do worków przeciwpowodziowych MONO 109, 100 par. rękawic ochronnych, 17 łóżek turystycznych GK-84, 100 materaców, 2 agregaty prądotwórcze o mocy 7,6 kw (trójfazowy) lub 6,0 kw (jednofazowy), 2 zestawy oświetleniowe, 1 nagrzewnica olejowa, 1 łódź ewakuacyjno-ratownicza ŁR z silnikiem zaburtowym, 1 wojskowa łódź desantowa ŁD, 2 silniki zaburtowe 9 KM i 25 KM, 20 kamizelek ratunkowych (kapoków), 4 spodnio-butów wędkarskich,

²¹ Szczegółowy wykaz sprzętu przeciwpowodziowego będącego w dyspozycji gmin zagrożonych powodzią na terenie powiatu - zawiera Plan operacyjny ochrony przed powodzią powiatu puławskiego.

²² Zarządzeniem Nr 20/2025 Starosty Puławskiego z dnia 27 czerwca 2025 r. w sprawie wyznaczenia jednostek organizacyjnych powiatu puławskiego, jako podmiotów ochrony ludności oraz określenia ogólnych zadań i sposobów współpracy z organem ochrony ludności i obrony cywilnej powiatu.

²³ Powołanego zarządzeniem Nr 26/2002 Starosty Puławskiego z dnia 9 października 2002 r. w sprawie utworzenia powiatowego magazynu przeciwpowodziowego i obrony cywilnej.

7 spodnio-butów, 8 wodery neoprenowe, 30 szt. łopat, 4 koksowniki, 250 kg koksu, 8 plandek, 1 rolka folii o wym. 36 m x 12 m, 3 osuszacze powietrza, 7 przenośnych radiotelefonów pracujących w radiowej sieci zarządzania Wojewody Mazowieckiego, inny sprzęt kwatermistrzowski;

- sprzęt pozyskany do kwaterowania uchodźców z Ukrainy (od Wojewody Mazowieckiego oraz Wysokiego Komisarza Narodów Zjednoczonych do Spraw Uchodźców), który wg potrzeb może być użyty (za zgodą właściwych organów) do zakwaterowania ewakuowanej ludności, w postaci: 140 łóżek polowych, 70 materaców, 300 koców, 110 śpiworów, 100 ręczników, 100 poduszek, 100 poszewek na poduszki, 215 pościeli, 100 prześcieradeł, 10 parawanów. Sprzęt ten znajduje się na wyposażeniu powiatowego magazynu przeciwpowodziowego w Puławsku, który jest obsługiwany przez pracowników Wydziału Zarządzania Kryzysowego Starostwa.

Doposażenie powiatowego magazynu przeciwpowodziowego

W 2024 r. doposażono powiatowy magazyn przeciwpowodziowy i obrony cywilnej Starostwa następującym sprzętem o łącznej wartości 35 344,48 zł: 2 agregaty prądotwórcze o mocy znamionowej 7,6 kW (trójfazowy) lub 6,0 kW (jednofazowy), 10 tys. worków przeciwpowodziowych, 30 szt. worków big-bag 90x90x120 cm, 100 par. rękawic ochronnych, 6 szt. wodery neoprenowe, 4 szt. spodnio buty, 3 osuszacze powietrza. Doposażenie to wynikało z faktu przekazania przez Starostwo Powiatowe w Puławsku dnia 19 września 2024 r. Gminie Marciszów, którą we wrześniu 2024 r. dotknęła powódź²⁴ następującego sprzętu z powiatowego magazynu przeciwpowodziowego i obrony cywilnej²⁵: 2 agregaty prądotwórcze, 10 tysięcy worków, 2 napełniacze do worków, 1 osuszacz powietrza, 2 szt. spodnio butów, 4 szt. woderów.

Pomoc Gminie Marciszów

W związku ze zgłoszonym zapotrzebowaniem przez Wójta Gminy Marciszów do Starostwa na sprzęt, który pozwoli na jak najszybszą naprawę zniszczonej w wyniku powodzi infrastruktury wodno-kanalizacyjnej i drogowej na terenie Gminy Marciszów - Powiat Puławski udzielił nieodpłatnej pomocy rzeczowej Gminie Marciszów z przeznaczeniem na usuwanie skutków powodzi w formie zakupu nowego sprzętu o wartości 49 253,70 zł²⁶. Gmina Marciszów otrzymała następujący sprzęt: 1 przecinarkę jezdnią wraz z tarczą diamentową, 1 ubijak gruntu, 1 zagęszczarkę gruntu, 2 pilarki spalinowe, 3 osuszacze powietrza, 2 szafy narzędziowe. Za koordynację przekazania sprzętu odpowiedzialny był Wydział Zarządzania Kryzysowego Starostwa.

Właściwe przygotowanie i zabezpieczenie działań przeciwpowodziowych wymaga cyklicznych nakładów finansowych ze strony organów powiatu i gmin na potrzeby przygotowania się do akcji przeciwpowodziowej, w tym organizacji ewakuacji ludności i mienia w rejonach rozmieszczenia, ponieważ zarządzanie kryzysowe, utrzymanie zasobów ochrony ludności oraz ochrona przeciwpowodziowa, a w szczególności wyposażenie i utrzymanie magazynów przeciwpowodziowych należy do obowiązkowych zadań własnych organów i samorządów terytorialnych wynikających z przepisów prawa.

²⁴ W dniach 13-17 września 2024 r. w Gminie Marciszów położonej w powiecie Kamienna Góra (województwo dolnośląskie) wystąpiły nawalne opady deszczu, które przyczyniły się do powstania powodzi ze strony rzeki Bóbr. Zalanych oraz uszkodzonych przez falę powodziową zostało ponad 100 domów oraz budynków gospodarczych. Zniszczona została także infrastruktura wodno-kanalizacyjna i drogowa. Straty w Gminie Marciszów sięgnęły kilkunastu milionów złotych.

²⁵ Uchwałą Nr 83/2024 Zarządu Powiatu w Puławsku z dnia 18 września 2024 r. w sprawie: nieodpłatnego przekazania mienia na rzecz Gminy Marciszów

²⁶ Zgodnie z uchwałą Nr 41/2024 Rady Powiatu w Puławsku z dnia 26 września 2024 r. w sprawie udzielenia pomocy rzeczowej dla Gminy Marciszów oraz umową nr 209/2024 w sprawie udzielenia pomocy rzeczowej zawartą w dniu 16 października 2024 r. pomiędzy Powiatem Puławskim a Gminą Marciszów.

System Wczesnego Ostrzegania i Alarmowania Powiatu Pułtuskiego

W powiecie pułtuskim funkcjonuje System Wczesnego Ostrzegania i Alarmowania Ludności. System ten umożliwia przekazywanie sygnałów dźwiękowych oraz komunikatów głosowych dla ludności w razie wystąpienia różnych zagrożeń, a w szczególności powodzi. System składa się z 28 punktów alarmowych wyposażonych w syreny szczelinowe o mocy 900 Wat (21 szt.) i 600 Wat (7 szt.) wraz z urządzeniami i oprogramowaniem sterowania oraz kontroli. Syreny alarmowe zainstalowane zostały na budynkach Starostwa, Urzędów Gmin, szkołach, remizach Ochotniczej Straży Pożarnej oraz innych obiektach użyteczności publicznej. Z tego 10 syren alarmowych posadowiona jest na terenach przewidywanego zagrożenia powodziowego. System ten pozwala na włączanie syren alarmowych oraz ogłaszanie krótkich komunikatów ostrzegawczych w miejscach wystąpienia sytuacji kryzysowych przez zagrożone powodziowo gminy oraz przez Dyżurnych Powiatowego Centrum Zarządzania Kryzysowego w Pułtusk.

W zakresie planowania zagospodarowania przestrzennego i zabudowy

Na udostępnionych na stronie internetowej Hydroportalu (<https://isok.gov.pl/hydroportal.html>) mapach zagrożenia powodziowego i mapach ryzyka powodziowego, każdy obywatel może sprawdzić, czy zamieszkuje obszar zagrożony powodzią, a jeśli tak, to jak bardzo jest zagrożony. Udostępnienie na ww. mapach informacji o obszarach zagrożonych powodzią i poziomie tego zagrożenia, jak również wskazanie jakie ryzyko wiąże się z wystąpieniem powodzi na danym obszarze, z pewnością przyczyni się do podejmowania przez mieszkańców, jak również władze lokalne, świadomych i racjonalnych decyzji odnośnie lokalizacji inwestycji. Obszary szczególnego zagrożenia powodzią przedstawione na ww. mapach należy uwzględnić w dokumentach planistycznych zagospodarowania przestrzennego, w celu zapewnienia ochrony przed powodzią i ograniczania potencjalnych negatywnych skutków powodzi.

VI. WNIOSKI

Wynikające z analizy oraz oceny zagrożenia powodziowego powiatu pułtuskiego:

1. Z doświadczeń historycznych wiadomo, że powodzi nie da się całkowicie zapobiec, ale można zminimalizować jej skutki. Kompleksowa modernizacja wałów, śluz i pompowni, dokonywanie przez Wody Polskie cyklicznych przeglądów technicznych urządzeń przeciwpowodziowych oraz bagrowania koryta rzeki Narew, szczególnie w miejscach zatorogennych²⁷, zapewni sprawne monitorowanie i zapobieganie zagrożeniom powodziowym oraz skuteczniejszą ochronę dla mieszkańców powiatu w okresie występowania wysokich stanów wód i niekorzystnych zjawisk lodowych.
2. Z uwagi na występowanie anomalii pogodowych nie można wykluczyć, że w powiecie pułtuskim zagrożenia powodziowego i powodzi nie będzie. Powódź²⁸ jest zjawiskiem losowym, spowodowanym gwałtownym topnieniem śniegów i intensywnymi deszczami, zlodzeniem rzek, nawałnymi deszczami. W związku z tym nie ma możliwości ścisłego określenia jego czasu, miejsca i wielkości. Rozmiary i obszary występowania zagrożenia powodziowego są zmienne,

²⁷ Na terenie powiatu pułtuskiego po przeprowadzeniu wizji terenowej wytypowane zostały 2 miejsca zatorogenne zlokalizowane w km 56 (m. Łubienica) oraz 62 (m. Pułtusk) rzeki Narew – pismo Dyrektora Departamentu Ochrony Przed Powodzią i Suszą Krajowego Zarządu Gospodarki Wodnej w Warszawie Wody Polskie znak KPI.543.68.49.2018.1.sp z dnia 14.09.2018 r. Na odcinku rzeki Narew od km 61+000 do km 84+000 tj. od ujścia kanału A do ujścia rzeki Orzyc przy stanach wody niższych od średniej rocznej występują utrudnienia w żegludze, spowodowane małymi głębokościami na szlaku żeglownym. Wyłączenia te są miejscami zatorogennymi w okresie zamarzania rzeki Narew – pismo Kierownika Nadzoru Wodnego w Pułtusk znak WA.2.5.0311.2.2021.SW z dnia 28.06.2021 r.

²⁸ W odróżnieniu od powodzi wezbranie wody w ciekach, zbiornikach, rzekach jest to takie podniesienie poziomu wody, które nie powoduje zniszczeń i strat w terenach przyległych. Może być ono spowodowane zwiększonym zasilaniem np. przez opad, topnienie śniegu lub zahamowaniem odpływu w wyniku zatoru, wiatru przeciwnego do kierunku ruchu wody itp.

natomiast skutki gospodarcze wiążą się ze stanem zabezpieczenia zagrożonych terenów, przede wszystkim w zakresie technicznych urządzeń przeciwpowodziowych.

3. Na przełomie 2024 i 2025 roku stany wody na wodowskazach na rzece Narew w Zambskach Kościelnych oraz w Pułtusk nie przekroczyły stanów ostrzegawczych i alarmowych. Monitorowana przez PCZK sytuacja hydrologiczno-meteorologiczna nie stwarzała zagrożenia powodziowego na terenie powiatu pułtuskiego.
4. Na bezpieczeństwo systemu ochrony przeciwpowodziowej powiatu mają wpływ jego najsłabsze elementy, które decydują o sprawności całości systemu. Z analizy zagrożenia wiadomo, że tymi najsłabszymi elementami, oprócz bagrowania koryta rzeki Narew, są m.in. niezmodernizowane urządzenia techniczne, tj. pompownia nr 1 w Pułtusk oraz odcinki zapory bocznej zbiornika wodnego w Dębem w powiecie pułtuskim oraz wydawane przez organy gmin warunki zabudowy na terenach zagrożonych przez powódź. Zasadne jest, więc przyspieszenie przez Wody Polskie prac związanych z modernizacją pompowni nr 1 oraz wałów zapory bocznej Stopnia Wodnego Dębe położonej w powiecie pułtuskim, tj. zapory Łacha-Prut, zapory Prut brzeg prawy i zapory Prut brzeg lewy na odcinku niewyremontowanym oraz bagrowanie rzeki Narew w miejscach zatorogennych.
5. Wody Polskie powinny jak najszybciej przeprowadzić naprawę uszkodzonego mechanizmu wyciągowego kłapy śluzu nr 1 w Pułtusk, która od 2023 r. jest zamykana i otwierana awaryjnie.
6. Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie powinny jak najszybciej przeprowadzić gruntowy remont całego obiektu pompowni nr 1 w Pułtusk wraz z wymianą pomp. Awaria pomp może stwarzać realne zagrożenie dla mieszkańców Pułtusk w przypadku wysokiego stanu wód w rzece Narew.
7. Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie, które jest administratorem rzeki Narew oraz zapory bocznej jeziora Zegrzyńskiego, położonej w powiecie pułtuskim - zgodnie z art. 163 ustawy Prawo Wodne, powinno zapewnić (w zakresie swojej właściwości) ochronę ludności i mienia przed powodzią wywołaną przez wody publiczne, stanowiące własność Skarbu Państwa oraz ponieść koszty prowadzonych działań przeciwpowodziowych na administrowanym terenie.
8. W dalszym ciągu istnieć potrzeba doposażenia powiatowego i gminnych magazynów przeciwpowodziowego w sprzęt umożliwiający prowadzenie akcji ratowniczej, m.in. worki na piasek, urządzenia do napełniania worków, geowłókninę, folię hydroizolację, rękawy przeciwpowodziowe, osuszacze powietrza do pomieszczeń, pompy o dużej wydajności oraz inny sprzęt kwatermistrzowski niezbędny dla ewakuowanej ludności.
9. Niezbędny jest zakup obiektu z przeznaczeniem na nowy powiatowy magazyn zasobów ochrony ludności, w tym przeciwpowodziowy. Obowiązek ten wynika z art. 33 ust. 4 ustawy z dnia 5 grudnia 2024 r. o ochronie ludności i obronie cywilnej. Powiat Pułtusk w dniu 13 sierpnia 2025 r. złożył wniosek o udzielenie dotacji celowej dla zadań własnych z zakresu ochrony ludności i obrony cywilnej na realizację zadania pn. „Zakup budynku i utworzenie w nim powiatowego magazynu zasobów ochrony ludności i obrony cywilnej oraz na potrzeby podmiotu ochrony ludności – Zarządu Dróg Powiatowych w Pułtusk”. Obecny powiatowy magazyn przeciwpowodziowy i obrony cywilnej nie spełnia podstawowych standardów magazynowych z uwagi na niewielką kubaturę oraz określone przez Ministerstwo Spraw Wewnętrznych i Administracji minimalną ilość asortymentu, która powinna znaleźć się w powiatowym magazynie zasobów ochrony ludności – stanowiąca załącznik Nr 4 do oceny.
10. Niezbędna jest też aktualizacja gminnych planów operacyjnych ochrony przed powodzią dotyczy to gmin: Obryte, Pułtusk, Pokrzywnica i Zatory m.in. w zakresie liczby osób bezpośrednio i pośrednio zagrożonych powodzią oraz wyznaczenie i przygotowanie gminnych sił ratowniczych do akcji przeciwpowodziowej w rejonach odpowiedzialności.

11. Istotny problem z punktu widzenia ograniczania strat powodziowych stanowi wydawanie przez właściwe organy gmin warunków zabudowy na terenach, gdzie występuje przewidywane (bezpośrednie i pośrednie) zagrożenie powodziowe dla budynków o nisko posadowionych posadzkach. W przypadku przerwania obwałowania w wyniku zjawiska sufozji - sytuacja ta może spowodować zagrożenie bezpieczeństwa dla ludności i mienia. Szczególne zagrożenie występuje w mieście Pułtusk na wyspie Rybitew, na ul. Pod Wróblem i we wsi Pawłówek, gdzie niektóre budynki posadowione są w bezpośrednim sąsiedztwie koryta rzeki Narew.
12. Z analizy zagrożenia wiadomo, że wiele strategicznych instytucji publicznych w mieście Pułtusk znajduje się na terenie przewidywanego, pośredniego zatopienia powodziowego. Stąd też zapewnienie skutecznej ochrony przeciwpowodziowej powinno być traktowane priorytetowo przez służby, administratorów obiektów oraz organy stanowiące i wykonawcze powiatu oraz gmin.
13. W zakresie przeciwdziałania podtopieniom gruntów, należy zaangażować wszystkie zainteresowane podmioty, w tym właścicieli gruntów, którzy są prawnie zobowiązani do partycypowania w kosztach utrzymania szczegółowych urządzeniach melioracyjnych, zgodnie z obowiązującym prawem. Obecnie trudności w rozwiązaniu problemu podtapiania gruntów stwarza brak operatów wodno-prawnych oraz spółek wodnych, które na zasadach dobrowolności zraszają podmioty i umożliwiają właściwą realizację zadań w tym zakresie. Problem taki występuje m.in. na gruntach pod rowem melioracyjnym R-2 w Pułtusku biegnącego w wąwozie przy ul. Jana Pawła II zakończonego niecką stanowiącą wlot do kolektora, który odprowadza nadmiar wód z górnej części miasta Pułtusk do rzeki Narew.
14. Zasadne jest utrzymanie gotowości Powiatowego Centrum Zarządzania Kryzysowego oraz odpowiedniej obsady osobowej umożliwiającej monitorowanie zagrożeń i pełnienie dyżurów na potrzeby zarządzania kryzysowego w systemie całodobowym, celem realizacji ustawowych zadań centrum w trybie art. 16 ust.2, art. 18 ustawy o zarządzaniu kryzysowym, a w szczególności zapewnienia ostrzegania organów gmin i służb oraz alarmowania ludności na wypadek zagrożenia powodziowego.

VII. ZAŁĄCZNIKI

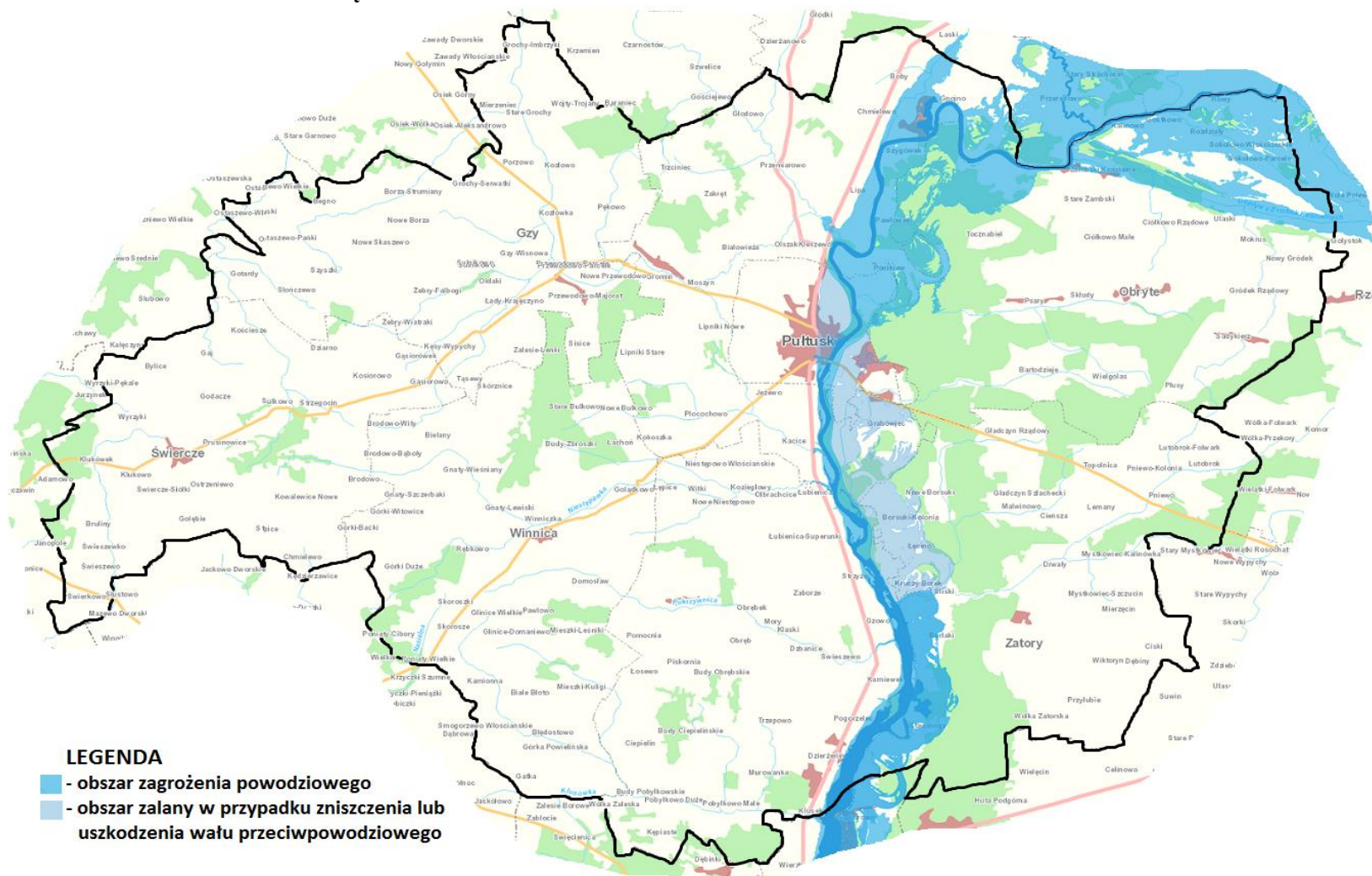
1. Mapa przedstawiająca zagrożenie powodziowe na terenie powiatu pułtuskiego.
2. Wały i pompownie zawarte na mapie powiatu pułtuskiego²⁹.
3. Urządzenia wodne zaznaczone na mapie zabezpieczające przed powodzią tereny miasta Pułtusk.
4. Zestawienie minimalnego ilościowego asortymentu posiadanego przez powiat zagrożony powodzią w ramach zasobów Starosty – organu ochrony ludności, opracowany przez MSWiA.

*Przewodniczący Rady
Tadeusz Nalewajk*

²⁹ Opracowanie: Wydział Zarządzania Kryzysowego Starostwa Powiatowego w Pułtusku.

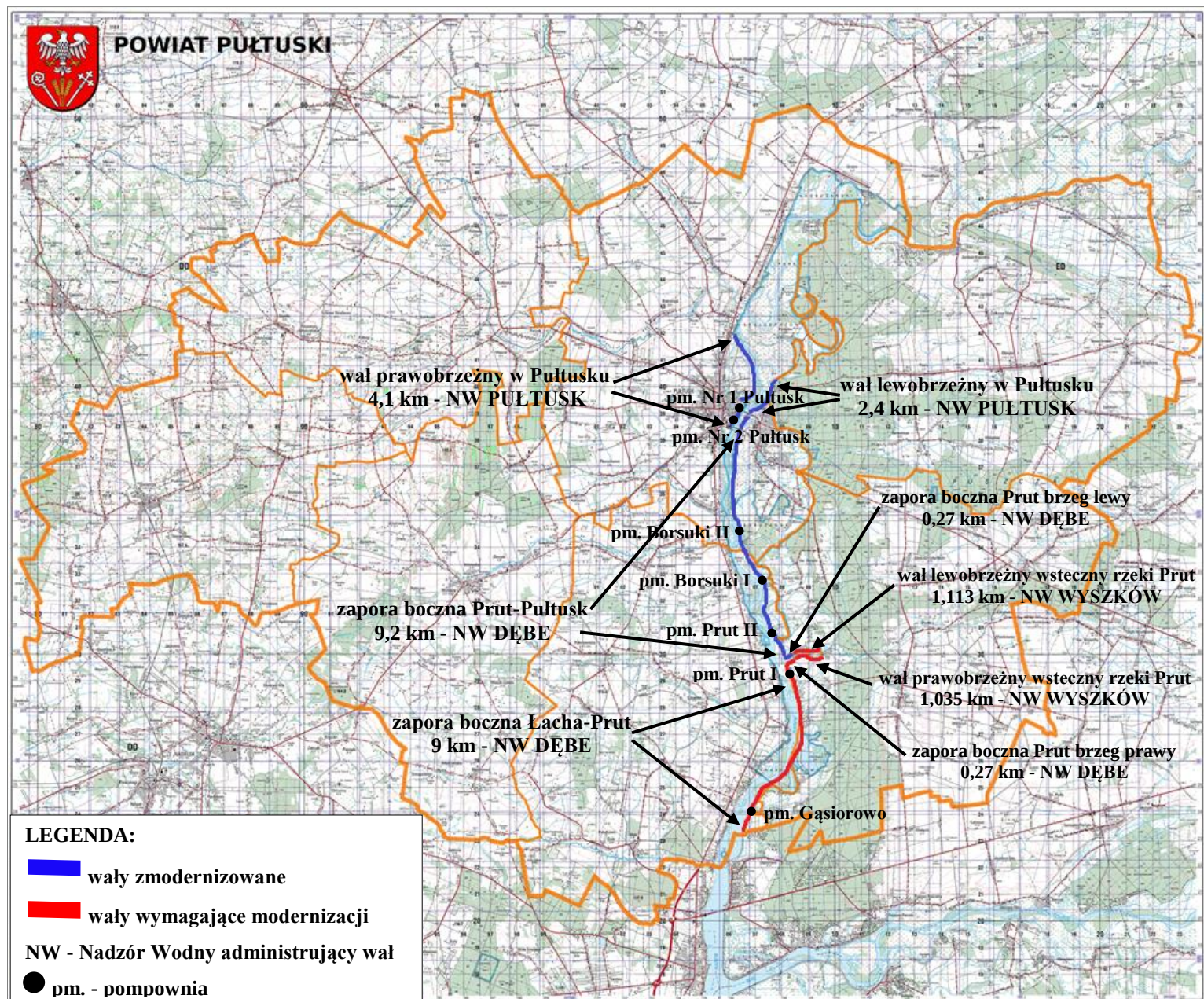
ZAŁĄCZNIK NR 1

MAPA PRZEDSTAWIAJĄCA ZAGROŻENIE POWODZIOWE NA TERENIE POWIATU PUŁTUSKIEGO³⁰

³⁰ Źródło: Komenda Powiatowa Państwowej Straży Pożarnej w Pułtusku.

ZAŁĄCZNIK NR 2 WAŁY I POMPOWNIE ZAWARTE NA MAPIE POWIATU PUŁTUSKIEGO

ZAŁĄCZNIK NR 3

URZĄDZENIA WODNE ZAZNACZONE NA MAPIE ZABEZPIECZAJĄCE PRZED POWODZIĄ TERENY MIASTA PUŁTUSK

Opracowanie: Wydział Zarządzania Kryzysowego Starostwa Powiatowego w Pułtusk.

ZAŁĄCZNIK NR 4

ZESTAWIENIE MINIMALNEGO ILOŚCIOWEGO ASORTYMENTU POSIADANEGO PRZEZ POWIAT ZAGROŻONY POWODZIĄ W RAMACH ZASOBÓW STAROSTY – ORGANU OCHRONY LUDNOŚCI, OPRACOWANY PRZEZ MSWIA³¹

Nazwa asortymentu	Ilość na powiat*	Posiadana ilość w powiatowym magazynie
Worek na piasek	100 tys.	34280 szt. + 30 szt. worków big-bag
Urządzenie do napełniania worków	1 szt.	1 szt. (małej wydajności)
Geowłóknina	10 tys. m ²	2400 m ²
Folia hydroizolacyjna	10 tys. m ²	1 szt. o wym. 36mx12m
Rękaw przeciwpowodziowy napełniany wodą	10 km	50 m (2 szt. po 25 m)
Osuszacz powietrza o cyrkulacji powietrza minimum 300m ³ /h	10 szt.	3 szt.
Nagrzewnica olejowa o mocy grzewczej minimum 20 kW	10 szt.	1 szt.
Łódź ratownicza płaskodenne min. 6 osobowe	1 szt.	1 szt.
Agregat prądotwórczy dużej mocy min. 50 kVA	1 szt.	0
Środki dezynfekcyjne o działaniu odkażającym i antyseptycznym wg normy PN-EN 14885:2022	100 dm ³	0
Środki do odkażania ujęć wody	200kg lub 300 dm ³	0
Urządzenie do uzdatniania wody o zdolności oczyszczenia 10 m ³ /h	1 szt.	0
Wodery/Gumowce	1szt. na każdego członka personelu podmiotu ochrony ludności i OC	19 szt. woderów, 46 par gumowcy
Płaszcz/peleryna przeciwdeszczowa	1szt. na każdego członka personelu podmiotu ochrony ludności i OC	0
Kamizelka ratunkowa	1szt. na każdego członka personelu podmiotu ochrony ludności i OC	20 szt.
Koło ratunkowe	1szt. na każdego członka personelu podmiotu ochrony ludności i OC	1 szt.
Pompa do wody zanieczyszczonej o wydajności 2000 dm ³ /min. i średnicy min. 30 mm	3 szt.	0

*** Dla obszaru powiatu pułtuskiego przyjmuje się ilość asortymentu odpowiadającą najwyższemu zagrożeniu powodzią, na którym prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest średnie (prawdopodobieństwo wystąpienia 1%): 2x ilości minimalnej**

³¹ Przekazane pismem Zastępcy Dyrektora Wydziału Bezpieczeństwa i Zarządzania Kryzysowego Mazowieckiego Urzędu Wojewódzkiego w Warszawie znak WBZK-V.640.24.2025 z dnia 7 sierpnia 2025 r.